

Bruksela, 29 maja 2018 r.
(OR. en)

9507/18

RECH 241
COMPET 384

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Data: 29 maja 2018 r.

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 8940/1/18 REV1 RECH 183 COMPET 310

Dotyczy: Konkluzje Rady pt. „Przyspieszenie obiegu wiedzy w UE”

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie przyspieszenia obiegu wiedzy w UE, przyjęte przez Radę na jej 3620. posiedzeniu w dniu 29 maja 2018 r.

KONKLUZJE RADY

PRZYSPIESZENIE OBIEGU WIEDZY W UE

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

PRZYPOMINAJĄC:

- o tym, że jednym z celów Unii jest wzmocnienie jej bazy naukowej i technologicznej poprzez utworzenie europejskiej przestrzeni badawczej, w której możliwy jest swobodny przepływ naukowców, wiedzy naukowej i technologii;
- o konkluzjach z posiedzenia Rady Europejskiej 13–14 marca 2008 r., w których wezwano państwa członkowskie i UE do usunięcia przeszkód w swobodnym przepływie wiedzy poprzez wprowadzenie „piątej swobody”¹;
- o swoich konkluzjach z 29 maja 2015 r. w sprawie przyspieszenia i rozszerzenia innowacji dzięki badaniom, które są otwarte, wymagają intensywnego przetwarzania danych i opierają się na sieciach², w których to konkluzjach Rada określiła, że otwartość danych naukowych mogłaby jeszcze bardziej zwiększyć skuteczne wykorzystanie środków publicznych i podkreśliła, że sprawienie, by dane były wykrywalne, dostępne, możliwe do ponownego wykorzystania oraz interoperacyjne znacznie zwiększyłoby potencjał innowacyjny i stworzyło nowe możliwości biznesowe;

¹ 7652/1/08.

² 9360/15.

- o swoich konkluzjach z 27 maja 2016 r. w sprawie przejście na system otwartej nauki ³, w których Rada uznaje, że niepotrzebne prawne, organizacyjne i finansowe bariery w dostępie do wyników badań finansowanych ze środków publicznych powinny zostać w jak największym stopniu i w jak najwłaściwszy sposób usunięte, aby osiągnąć optymalny stopień dzielenia się wiedzą, z uwzględnieniem w stosownych przypadkach potrzeby wykorzystania wyników, w których Rada podkreśla, że zasadą optymalnego ponownego wykorzystywania wyników badań naukowych powinno być: „otwarte jak to najbardziej możliwe, zamknięte jak to konieczne” i że istotne jest zapewnienie długoterminowej stabilności infrastruktur badawczych, oraz zachęca do przygotowania ukierunkowanego planu działania;
- o swoich konkluzjach z 27 maja 2016 r. w sprawie „Siódmego programu ramowego i perspektyw na przyszłość: badania naukowe i innowacje – inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i rozwiązań w zakresie wyzwań społecznych”⁴, w których Rada uznała, że Komisja i państwa członkowskie powinny starać się lepiej wykorzystywać inne środki UE, by wspierać projekty w zakresie badań naukowych i innowacji oraz przygotować się do dalszego wykorzystania wyników badań przy wprowadzaniu na rynek produktów, usług i innowacji społecznych;
- o swoich konkluzjach z 27 maja 2016 r. w sprawie „Przepisów sprzyjających badaniom i innowacjom”⁵;
- o swoich konkluzjach z 29 listopada 2016 r. w sprawie „Środków wsparcia naukowców na wczesnym etapie kariery, zwiększenia atrakcyjności karier naukowych i promowania inwestycji w potencjał ludzki w dziedzinie badań i rozwoju”⁶, w których Rada podkreśla potrzebę zapewnienia nowym pokoleniom naukowców odpowiedniego zestawu umiejętności, z naciskiem na wykorzystywanie technologii cyfrowych, przedsiębiorczość i przekazywanie wiedzy, jak również na rzetelność badawczą i otwartą naukę;

³ 9526/16.

⁴ 9527/16.

⁵ 9510/16.

⁶ 15013/16.

- o swoich konkluzjach z 1 grudnia 2017 r. zatytułowanych „Od oceny śródkresowej programu «Horyzont 2020» ku dziewiątemu programowi ramowemu”⁷, w których Rada podkreśla znaczenie skutecznego rozpowszechniania i wykorzystywania wyników badań naukowych i innowacji; uznaje, że europejska konkurencyjność zależy od skutecznego rozpowszechniania nowych pomysłów i wiedzy, a także podkreśla rolę większego efektu synergii między różnymi unijnymi źródłami finansowania;
- o opinii Komitetu Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji (ERAC) z 7 lipca 2017 r. w sprawie okresowej oceny programu „Horyzont 2020” i przygotowań do kolejnego programu ramowego⁸, w której ERAC uznaje, że oddziaływanie programu ramowego ma szeroki zasięg, od nauki po społeczeństwo i od biznesu po kulturę, ale jest także zdania, że „paradoks wydajności”⁹ obserwowany w Europie wynika częściowo z powolnego tempa rozpowszechniania innowacji społecznych;
- o komunikacie Komisji z 11 stycznia 2018 r. w sprawie „Śródkresowej oceny programu «Horyzont 2020»: zwiększanie wpływu badań i innowacji w UE”¹⁰, w którym podkreślono potrzebę wykorzystania postępów w otwartym udostępnianiu społeczności naukowej i opinii publicznej publikacji i danych naukowych uzyskanych w ramach programu „Horyzont 2020”;
- o zaleceniach grupy innowatorów wysokiego szczebla dotyczących utworzenia Europejskiej Rady ds. Innowacji, w których to zaleceniach podkreśla się, jak ważne jest umożliwienie szybszego wykorzystywania wiedzy;
- o wkładzie Komisji i Europejskiego Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI) oraz innych odpowiednich zainteresowanych stron w debatę na temat długoterminowej stabilności infrastruktur badawczych, i przyjmuje do wiadomości wyniki dyskusji w sprawie działań priorytetowych, która miała miejsce podczas zorganizowanej w okresie prezydencji bułgarskiej konferencji poświęconej inicjatywie przewodniej „Infrastruktury badawcze po roku 2020 – zrównoważony i skuteczny ekosystem dla nauki i społeczeństwa”.

⁷ 15320/17.

⁸ ERAC 1207/17.

⁹ Komisja Europejska: *Gospodarcze przesłanki publicznego finansowania badań i innowacji oraz jego oddziaływanie*, 2017 r.

¹⁰ 5271/18.

Transfer wiedzy służący zmaksymalizowaniu wpływu badań naukowych i innowacji

1. UWAŻA, że UE powinna w pełni korzystać z odpowiedniej wiedzy naukowej i technologicznej, którą zapewnia, i gwarantować skuteczniejsze przekazywanie wyników projektów z zakresu badań naukowych i innowacji społeczeństwu i przemysłowi, by maksymalizować wpływ inwestycji w badania naukowe i innowacje, i jeszcze bardziej zwiększyć europejską wartość dodaną programu ramowego; **PODKREŚLA** znaczenie wspierania badań podstawowych oraz sprzyjania prowadzonym na zasadzie współpracy projektom w zakresie badań naukowych i innowacji oraz innowacjom, szczególnie dla zapewniania podstaw nowych rozwiązań i zwiększania innowacyjnego potencjału Europy, a także znaczenie oddolnych, stopniowych i przełomowych innowacji i badań, w tym dokonywanych przez MŚP;
2. WZYWA Komisję, by opracowała ramy monitorowania i oceny następnego programu ramowego umożliwiające śledzenie postępów w osiąganiu wpływu na poziomie programu w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej; **UZNAJE**, że podejście do ułatwiania wpływu i innowacji powinno zostać dostosowane do specyfiki każdego z instrumentów;
3. **UZNAJE** kluczowe znaczenie obiegu i transferu wiedzy dla sprawnie działającej europejskiej przestrzeni badawczej. **PODKREŚLA** znaczenie powodowanych ciekawością, pionierskich badań dla rozwoju przełomowych badań naukowych i kapitału innowacyjności. **ZWRACA UWAGĘ** na podstawową rolę odgrywaną w tym zakresie przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych, działającą w roli katalizatora takich badań i wpływ działania „Maria Skłodowska-Curie” na obieg i transfer wiedzy w obrębie UE. **ZACHĘCA** Komisję, by dalej wzmacniała ten ostatni instrument wspierający naukową doskonałość naukowców i obieg wiedzy w UE;

4. WZYWA państwa członkowskie do zintensyfikowania wysiłków służących przeanalizowaniu i wymianie najlepszych praktyk w zakresie transferu wiedzy, np. poprzez optymalizację dostępu innowatorów i obywateli do krajowych i regionalnych programów badań i innowacji oraz poprzez wspieranie współpracy między środowiskiem akademickim a biznesem; PRZYPOMINA, że powiązania między przedsiębiorstwami, w tym MŚP, a badaniami mają podstawowe znaczenie dla zastosowań i wdrażania na rynku oraz dla przekształcania wiedzy w nowe produkty i usługi oraz że tworzenie i zwiększanie ośrodków badawczych, szkoleniowych i innowacyjnych w całej UE, a także zapewnianie wzajemnych powiązań między nimi mogłoby wzmocnić ekosystem innowacji; PRZYPOMINA o wkładzie kluczowych technologii prorozwojowych, w tym ICT, w utrzymanie konkurencyjności przemysłowej UE i jej pozycji lidera;
5. WZYWA Komisję, by zachęcała do stosowania zasad i środków zawartych w jej zaleceniu z 2008 r. w sprawie zarządzania własnością intelektualną w działaniach związanych z przekazywaniem wiedzy i w kodeksie postępowania dla uniwersytetów i innych publicznych ośrodków badawczych¹¹ oraz by wspólnie z państwami członkowskimi informowała na temat tych zaleceń i, w stosownych przypadkach, proponowała zachęty do stosowania tego zalecenia, aby w jeszcze większym stopniu wzmocnić wpływ badań i innowacji dzięki transferowi wiedzy; a także ZWRACA SIĘ do Komisji, by przeanalizowała nowe rozwiązania w zakresie utworzenia sieci obiektów demonstracyjnych i pilotażowych w całej Europie, w których przedsiębiorstwa, przede wszystkim MŚP, będą mogły wypróbować swoje najnowsze inteligentne produkty i systemy produkcji, w celu skuteczniejszego stosowania nowych technologii;
6. Zwraca się do Komisji, by zgodnie z zaleceniami grupy wysokiego szczebla dotyczącymi maksymalizacji wpływu programów UE w zakresie badań naukowych i innowacji oraz sprawozdaniem grupy roboczej ds. umiejętności związanych z otwartą nauką zbadała możliwości zwiększenia w przyszłym programie ramowym wsparcia na rzecz umiejętności i finansowanych przez UE projektów w zakresie rozwoju kompetencji;

¹¹ http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/ip_recommendation_en.pdf

7. WZYWA Komisję do regularnego monitorowania potencjału innowacyjnego oraz wspierania strategii politycznych i narzędzi do wykorzystania wyników projektów finansowanych z programu ramowego, na przykład poprzez grupowanie komplementarnych wyników lub radar innowacji; i w związku z tym APELUJE do Komisji, by opracowała i wdrożyła strategię na rzecz upowszechniania i wykorzystywania, by nadal zwiększać dostępność i stosowanie wyników projektów w zakresie badań i innowacji oraz przyspieszać ich absorpcję, zwracając szczególną uwagę na klauzule otwartego dostępu i klauzule dotyczące praw własności intelektualnej w umowach o udzielenie dotacji, zwiększając tym samym ogólny wpływ programów ramowych.

Otwartość, rozpowszechnianie wyników badań naukowych i mobilność naukowców

8. PODKREŚLA, że większa otwartość i rozpowszechnianie wyników badań naukowych z pożytkiem dla społeczeństwa, a co za tym idzie zwiększona absorpcja wyników przez europejskich naukowców, innowatorów, organizacje badawcze i przemysł, w szczególności MŚP, wraz z poprawą warunków ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji, to warunki wstępne wzmocnienia europejskiej konkurencyjności i dobrobytu;
9. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE prace Komisji dotyczące publicznego udostępniania informacji na temat danych i rezultatów projektów z zakresu badań i innowacji za pośrednictwem europejskiej chmury dla otwartej nauki, tablicy wskaźników „Horyzont 2020”, CORDIS, a także poprzez oficjalny komisyjny portal do rozpowszechniania wyników badań naukowych i innowacji oraz danych pochodzących z projektów finansowanych w ramach wszystkich programów ramowych;

10. **PODKREŚLA**, że zapewnienie otwartego dostępu – i powiązanych zachęt – do wyników badań naukowych finansowanych ze środków publicznych, takiego jak otwarty dostęp do danych badawczych zgodnych z zasadami FAIR¹², jak również optymalne upowszechnianie i wykorzystywanie wiedzy, są ważnymi czynnikami wpływającymi na zwiększenie konkurencyjności i wzrostu gospodarczego w Europie; **UZNAJE** rolę edukacji i uczenia się przez całe życie, w tym opracowywania ukierunkowanych programów na rzecz umiejętności, zwłaszcza w zakresie otwartego dostępu, zarządzania danymi i przetwarzania ich oraz praw własności intelektualnej. **WZYWA** państwa członkowskie i Komisję, by propagowały i realizowały niezbędne szkolenia i programy zachęt dla uczestników programu ramowego, naukowców i innowatorów w celu udostępniania ich wyników i danych do wykorzystania i ponownego wykorzystania;
11. **ZACHĘCA** do tworzenia planów kariery naukowców obejmującej międzynarodową i międzysektorową mobilność w ramach ich ustawicznego kształcenia zawodowego, jako jeden z głównych czynników warunkujących rozpowszechnianie przez nich wiedzy. **UZNAJE**, że otwarta nauka i wykorzystanie światowego ekosystemu danych wymaga od naukowców i innych użytkowników danych nowych zestawów umiejętności, a także zachęt i nagród; **WZYWA** państwa członkowskie i Komisję, by wspierały obieg wiedzy poprzez wdrożenie i dalsze zwiększanie mobilności i szkoleń naukowców, a jednocześnie zapewniały właściwe monitorowanie, w ramach działań „Maria Skłodowska-Curie”, programów Cost i Erasmus+, a także takich inicjatyw jak EURAXESS, HRS4R i RESAVER.

¹² Dane zgodne z zasadami FAIR: możliwe do znalezienia (findable), dostępne (accessible), interoperacyjne (interoperable), możliwe do ponownego wykorzystania (re-usable).

Warunki ramowe i synergie między programami UE

12. **PODKREŚLA** znaczenie zapewnienia otwartego dostępu do wyników badań, by wspierać ich wykorzystanie, a także by umożliwić innowatorom, instytucjom badawczym i przedsiębiorstwom we wszystkich państwach członkowskich dokonywanie innowacji; **ZWRACA UWAGĘ**, że europejskie, krajowe, regionalne i lokalne organy administracji mogą pozytywnie wpływać na efekt mnożnikowy w zakresie innowacji poprzez wzmocnienie jednolitego rynku i łańcucha wartości innowacji; propagowanie współpracy publiczno-prywatnej i potencjał w zakresie szybszego wprowadzania na rynek oraz opracowywanie, projektowanie i wdrażanie korzystnych warunków ramowych dla badań naukowych i innowacji, w tym odpowiednich zasad pomocy państwa i przepisów sprzyjających innowacjom, np. dzięki porozumieniom na rzecz innowacyjności oraz stosowaniu zasady innowacyjności;
13. W tym kontekście **PODKREŚLA**, że znalezienie właściwej równowagi między ochroną praw własności intelektualnej i rozpowszechnianiem wiedzy w ramach otwartego dostępu jest kluczem do zwiększenia obiegu wiedzy;
14. **PODKREŚLA** znaczenie wykorzystania synergii między programem „Horyzont 2020” i innymi właściwymi programami UE, takimi jak europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (fundusze ESI) oraz program Erasmus+. Takie synergie mogą utorować drogę do budowania odpornych gospodarek regionalnych, sprzyjając uwzględnianiu najnowszych wyników badań naukowych w działaniach z dziedziny kształcenia i szkolenia oraz wspierając obieg i wykorzystanie wiedzy, z myślą o ostatecznym celu – propagowaniu pozytywnych efektów mnożnikowych wśród organizacji badawczych, szkół wyższych, przedsiębiorstw i społeczeństw w całej Europie;

15. W związku z tym UWAŻA, że – jak stwierdzono w konkluzjach z grudnia 2017 r.¹³ – przepisy dotyczące programu ramowego oraz europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a także wszelkich innych odpowiednich programów UE od samego początku muszą być projektowane z uwzględnieniem synergii, spójności, zgodności i komplementarności zarówno na poziomie planowania, jaki i realizacji programu, z myślą o znacznym uproszczeniu i większej użyteczności dla beneficjentów. Może to pomóc poprawić rozpowszechnianie informacji na temat wsparcia ze wszystkich źródeł finansowania UE i pogłębić wpływ tych informacji.

Długoterminowa stabilność infrastruktur badawczych

16. UWAŻA, że infrastruktury badawcze odgrywają kluczową rolę w rozwoju i rozpowszechnianiu wiedzy, wspierają doskonałość naukową oraz umożliwiają naukowcom udział w transgranicznej działalności badawczej, a także PODKREŚLA znaczenie ich wkładu w tworzenie danych wysokiej jakości;
17. ZWRACA UWAGĘ na pozytywną rolę ESFRI we wspieraniu rozwoju najnowocześniejszych infrastruktur badawczych w Europie i PODKREŚLA potrzebę dalszego wzmocnienia i konsolidacji krajobrazu ogólnoeuropejskich infrastruktur badawczych z myślą o ich długoterminowej stabilności;
18. PODKREŚLA znaczenie dalszych wysiłków w ramach ESFRI na rzecz bardziej prawidłowego procesu decyzyjnego dotyczącego tworzenia infrastruktur badawczych ESFRI i korzystania z nich, w szczególności poprzez wymianę doświadczeń na temat krajowych procedur w zakresie planów działania i związanych z nimi krajowych praktyk budżetowych;

¹³ Konkluzje z 1 grudnia 2017 r. – Od oceny śródkresowej programu „Horyzont 2020” ku dziewiętemu programowi ramowemu (15320/17).

19. Podkreśla znaczenie zasobów ludzkich i umiejętności w zakresie szkoleń, które są kluczowymi czynnikami sukcesu infrastruktury badawczych, a także UZNAJE, że infrastruktury badawcze powinny wzmacniać podejście ukierunkowane na usługi; WZYWA państwa członkowskie i Komisję, by w ramach ESFRI wypracowały wspólne podejście do monitorowania swoich wyników oraz ZWRACA SIĘ do paneuropejskich infrastruktury badawczych, by na zasadzie dobrowolności uwzględniły je w swoim zarządzaniu i przeanalizowały opcje wsparcia takiego działania za pomocą kluczowych wskaźników wykonania;
20. PODKREŚLA znaczenie skutecznego korzystania z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, aby wspierać rozwój paneuropejskich infrastruktury badawczych z myślą o zaradzeniu problemowi nierównowagi w zakresie badań naukowych i innowacji w Unii Europejskiej. W tym kontekście WZYWA państwa członkowskie i Komisję, by przeanalizowały możliwości bardziej spójnego stosowania tych programów oraz rozwoju ponadnarodowo współfinansowanych działań w zakresie badań naukowych i innowacji, w celu wsparcia w szczególności budowy i początkowej fazy operacji, w tym uruchomienia¹⁴, paneuropejskiej infrastruktury badawczej;
21. WZYWA Komisję i państwa członkowskie do poszukiwania nowych środków, które umożliwiłyby szersze udostępnianie europejskich infrastruktury badawczych i uczyniły je przystępniejszymi cenowo, w oparciu o europejską kartę dostępu do infrastruktury badawczych, rozwijając w ten sposób wspólne polityki przejrzystego dostępu, w tym do celów szkoleń i podnoszenia kwalifikacji naukowców, oraz do ustanowienia transgranicznych systemów dostępu, na przykład w oparciu o współfinansowanie.

¹⁴ Proces testowania wyposażenia, urządzeń i instalacji (które są zainstalowane, lub na ukończeniu) w celu sprawdzenia, czy działają zgodnie z celami projektu lub specyfikacji.